ז א מיי׳ פ״א מהלכות מטמאי משכב ומושב

אבות הטומאה הלכה ג: ה ב מיי פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה א

ומ"ח מהלכום מנומאי משרד ופ״ח מהנכות מטמחי משכב ומושב הלכה ג: א מיי פ״א מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ד ופ״ג מהלכות

מחוסרי כפרה הלכה ו:

איסורי ביאה הלכה א:

תום' הרא"ש

למ**עומי** אשה מלובן. אע״ג דקרא איירי בשכבת זרע של

איש ממעטינן מיניה זיבה

ראשה דלא שייכא טומאת

מדכתיב איש כי תצא

ממנו שכבת זרע עד שתצא

מי שטומאה יוצאה מגופו שיטמא בפנים כבחוץ כיון

שיטבא בפנים כבווון כיון שנעקר ופירכא קמייתא איכא לשנויי דהיקשא אתיא לסוף טומאה דכל מה שטמא בזה טמא בזה אבל

לעיקר טומאה לטמות בו יום אחד לא הוקשו כנ"ל:

בטליונו של זר. פרש"י

ח מיי׳ פ"ג מהלכות מטמאי משכב ומושב

ד מיי׳ פ״ה מהלכות אבות

למעומי "איש מאודם והא דתניא אשה אין למעומי "איש מאודם והא לי אלא אשה בת י' ימים לזיבה מנין ת"ל

ואשה למה לי ליגמר מנדה צריכא דאי

ל) ערכין ג. (כרימות ח)
לקמן מד., ז) [דהוה כעין
מיעוט אחר מיעוט שהוא
לרבות. חוי"ט רפ"ב דובים,

ג) ולקמן מד. וש"נן, ד) ועי

תום׳ סוכה כח. ד"ה הלכתה

תוס' סוכה כח. ד"ה הנכתח וע"ע קדושין ט. ד"ה הלכתח], ה) [ויקרא טו], ו) [ספרא מצורע דובים פרשה ה], ו) [ויקרא טו], ת) [שס], ע) [שס], י) [לקמן

לה.], כ) [וע' תוס' לקמן מג: ד"ה עד שילא], () ל"ל דבחר,

ויקרא טו ב

(דף יט.) מדמיה דמיה דד' דמים טמאים באשה ותו לא ותירך דמ"מ ה"א דאתי בק"ו מאיש דלא מיטמא באודם מיטמא בלובן אשה לא כ״ש ואע"ג דאיכא למיפרך מה לאיש שכן

תייי פיים מהלכח כ: הטומאה הלכה ב: ה מיי' פייא מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ו: יב ו מיי פ"ב מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ו גילוי מילתא בעלמא הוא: צריכי דאי כתב רחמנא זכר כו'. מחוסרי כפרה הנכה ו [והלכה ז]: יג ז מיי׳ פ״ה מהלכות

הנדה (לקמן דף נד:) דאיתקש זב לנדה מדכתיב והדוה בנדתה וגו' לטמא אדם לטמא בגדים אם נישא משכבה ומושבה וכן פי׳ בסמוך גבי כלי חרס דמטמא בהיסט וכן משמע ביולא דופן (לקמן דף מא:) דמלריך קרא גבי נדה דמיטמאה בפנים כבחוץ מדכתיב בבשרה וגבי זב לריך קרא דלא מיטמא בפנים כבחוץ כי יהיה זב מבשרו עד שתנא מבשרו משמע דאינטריך קרא

עליונן של וב מנלן. ואת היתה גירסת רש"י דכתיב וכל

דאשה דלא שייכא טומאת קרי באשה והא דדרשינן בכל מקום וי"ו לרבות ובשמעתין דרשינן למעט השיב רש"י דכיון דלא איצטרכי לריבויא כדקאמ" דלא נגמר מנדהי: תלמודא מפרשינן לקראי הכי דלכד יתיר הוא״ו לומר הכי זכן יומי הואה לומו דוקא אשה אמרתי לך ולא איש וכן נמי גבי איש ותימה ולמה לי למעט אשה מלובן הא אמרינן . דמים טמאים באשה ותו לא. והשיב רש״י דהא ותו לא. והשיב רש״י דהא דאמרינן ד' דמים טמאים באשה היינו למעוטי שאר מראות שנוטין לאדמימות מראות שנוטין לאדמימות כגון במימי תלתן ובמימי בשר צלי וירוק טהורין מטומאת שבעה אבל לובן דהכא לאו ממראה דם דהרא הוהה מטמינן ליה באשה טומאת ערב מק"ו . דאיש שאינו מטמא באודם מטמא בלובן אי לאו איתקש זב ונדה כדמפרש . כגמרא כריש דם הנדה דהא בגמו א בויש דם הנו הדדה דנדה מטמא (עושה) משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים משום דהוקשה לזב דכתים והזבה בנדתה והזב את זובו וכן פי' בשמעתין . לקמן דהא דובה ונדה מטמו כלי חרס בהיסט משום כלי חרס בהיסט משום דאיתקוש לזב דכתיב ביה וכלי חרס אשר יגע בו הזב דדרשינן מיניה איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר מגעו שווא ככולדווי אומו זה היסטו וכן מוכח לקמן דאיתקוש בריש פרק יוצא דופן דדרשינן גבי נדה שמטמאה בפנים כבחוץ . מדכתיב בבשרה וגבי זב מיבעי לן קרא דאינו מטמא בפנים כבחוץ מדכתיב איש כי יהיה זב מבשרו עד דהכא לא כתיב כבום בגדים ובמשאו שתצא מבשרו ואי איתקש זב לנדה דאיצטריך קרא דלא ניגמר מנדה ומיהו גבי בעל קרי אע"ג דלא איתקוש בעל קרי אע"ג דלא איתקוש מיבעי ליה קרא לקמן דאינו מטמא בפנים כבחוץ

למטובי אשה מאובן. אע"ג דבכל דוכתין דורשין וי"ו לרבות למעוטי איש מאודם. ואע"ג דקרא לאו באודם מיירי על כרחיך והכא דורשין למעוטי פרש"י כיון דלא אלטריך לרצות מיפרשי לקרא דלכך אייתר לומר דדוקא איש אמרתי לך ולא אשה וכן גבי אשה אשר אמרתי לך ולא איש הקשה הריב"ן למה לי למעוטי

אשה מלובן הא ממעטינן לעיל בפ"ב מיטמא בראיות כבימים איכא למימר

תימה הא פרשב"ם בפ' דם

הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא מאי תחתיו אילימא תחתיו דוב מאשר יגע במשכבו נפקא אלא כל אשר יהיה הזב תחתיו והיה כתוב בספרים ומאי ניהו נושא מאי טעמא והנשא כתיב ולא גרים רש"י דהא כבר נפקא מתחתיו ועוד סדכתיב והנושה כתיב כבום בגדים וחזר בו רש"י מגירסא זו דהיכי מוקי האי קרא בעליונו של זב הא בהדיא בת"כ מוקי לה במרכב ועוד היכי הוה בעי לאוקומי במשכב הא במשכב כתיב כבום בגדים בנוגע בו והכא לא כתיב כבוס בגדים וכי ה"ג פרכינן בפ"ק (לעיל דף ט.) גבי מזה מי נדה ועוד היכי מוקי ליה בעליונו של זב דאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין הלא אין להם טהרה במקוה וקרא כתיב יטמא עד הערב ונראה דרש"י ל"ג מאי תחתיו אילימא כו" אלא גרים כל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב והנושא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מאי טעמא והנשא כתיב נתקו הכתוב מטומאה כו' וה"פ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו במרכב איירי כדמוקי לה בת"כ דהאי קרא אחר מרכב כתיב וחלק בין מגעו למשאו דמגעו מטמא אדם ולא בגדים

כתב רחמנא בנדה הוה אמינא נדה משום דכי חזאי חד יומא בעיא למיתב ז' אבל זבה דאי חזאי חד יומא בשומרת יום כנגד יום סגי לה אימא לא צריכא וליכתוב רחמנא בזבה ולא בעי בנדה ואנא ידענא דאין זבה בלא נדה אין ה"נ ואלא קרא למה לי למעומי איש מאודם הא מיעטתיה חדא זימנא חד למעומי משכבת זרע וחד למעומי מדם וכן לענין זכרים •דתניא יאיש איש מה ת"ל איש איש ילרבות יתינוק בן יום אחד שהוא מטמא בזיבה דברי רבי יהודה רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אין צריך הרי הוא אומר בלזכר ולנקבה לזכר כל שהוא זכר בין שהוא גדול בין שהוא קטן ולנקבה כל שהיא נקבה בין גדולה בין קטנה א"כ מה ת"ל איש איש ידברה תורה כלשון בני אדם אלמא כי מרבי קרא בן יום אחד מרבי ורמינהו איש אין לי אלא איש יבן תשע שנים ויום אחד מנין ת"ל נואיש אמר רבא הלכתא נינהו ואסמכינהו רבגן אקראי הי הלכתא והי קרא אילימא בן יום אחד הלכתא ובן מ' שנים ויום אחד קרא קרא סתמא כתיב אלא בן מ' שנים ויום אחד הלכתא ובן יום א' קרא וכי מאחר דהלכתא היא קרא למה לי למעומי האשה מלובן למה לי למכתב בזכרים ולמה לי למכתב בנקבות צריכי דאי כתב רחמנא בזכרים משום ידמטמאו בראיות כבימים אבל נקבות דלא מטמאו בראיות כבימים אימא לא ואי כתב רחמנא בנקבות משום ידקמטמו באונם אבל זכרים דלא מטמאו באונם אימא לא צריכא: הכותים מטמאין משכב תחתון כעליון: מאי משכב תחתון כעליון אילימא דאי איכא י' מצעות ויתיב עלייהו מטמו להו פשיטא דהא דרם להו אלא ישיהא תחתונו של בועל נדה כעליונו של זב מה עליונו של זב אינו משמא אלא אוכלין ומשקין אף תחתונו של בועל נדה אינו

כיון דקרא יתירתא הוא לדרשא אתא ומה שיש לך לדרוש דבר הקרוב לענין דרוש בו וה״ק אשה טמאה בדבר האמור בה דהיינו אודם ואין איש טמא בדבר האמור באשה. ואי קשיא ה"ל למיכתב להך דרשה גבי נדה אין ה"נ דלגבי נדה נמי

קרא אחרינא כתיב דדרשינן לה לקמן

הכי ומיהו תרוייהו לריכי כדקאמר לקמן ההוא דגבי נדה למעוטי איש

מדם ממש שאין דם היולא מפי האמה

למעוטי איש מאודם. דהכי משמע

אשה מטמאה בנדה ולא איש: והא

מיעטתיה. לעיל: חד למעוטי משרבת

זרע. אדום אם יראה שכבת זרע

אדום: וכן לענין זכרים. מרבי בן

יום אחד: איש איש. כי יהיה זב:

היש הין ני הנה היש. וחים כי תכח

ממנו שכבת זרע: ה"נ גרסינן

ומחחר דהלכתה קרה למה לי. וחבן

תשעה לשכבת זרע קמהדר: למה

לי למכתב בוכרים. איש איש לרבות

קטן בן יומו ולמה לי למיכתב בנקבות

ואשה לרבות בת יום אחד לנדה ובת

י׳ לזיבה: בראיות לבימים. בין

שרואה ג' ביום אחד בין שרואה שלש

בשלשה ימים רצופין הוי זב כדילפינן

בב"ק בפרק כילד (דף כד.) לוכר

ולנקבהם מה נקבה בימים אף זכר

בימים וראיות בגופיה כתיב מנה

הכתוב שלש וקראו טמא אבל זבה

שראתה שלש ביום אחד לא הויא זבה:

זב לא מיטמא באונס דכתיבט מבשרו

ולא מחמת אונסוי. זבה מיטמאה באונס

בהאי פירקא (לקמן דף לו:) כשהוא אומר

כי יזוב זוב דמה הרי אונס אמור:

משכב הזב והנדה מטמא אדם דכתיב

(ויקרא טו) ואים אשר יגע במשכבו וכתיב

ושם) וכל הנוגע במשכבה וגו': לעליונו

של זב. ולה כתחתונו שמטמה הדם:

מטמא בזיבה והאי למעוטי שכבת זרע אדום האי במאי דאישתעי ביה תורה אור השלם והאי במאי דאישתעי ביה: והא דמניא ו דררו אל רוי ישראל אשה. לענין זבה כתיבה ואשה כי יזוב וְאֲמֶרְתֶם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ וְאֲמֶרְתֶם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִדְיֶה זְב מִבְּשָׁרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב זוב דמה ימים רבים ימים ב' רבים ג'וו: בת י' ימים. דבליר מהכי ליכא זיבה 2. וְהַדְּוָה בְּנִדְּתָה וְהַזְּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכֵר וְלַנְקָבָה וּלְאִישׁ ז' ימי נדה וג' ימי זיבה שאין זיבה וובו לַוְּבֶּן וְלַבְּּגְּטָרְ וּלְאֵישׁ אֲשֶׁר יִשְׁבָּב עִם טְמֵאָה: ויקרא טו לג ואִישׁ כִּי תַצְא מִמֶּנּוּ .3 אלא לאחר נדות כדמפרש בשמעתא בתרייתא דמכילתין [עג.]: לגמר מנדה. כיון דבת יום אחד מטמאה בנדה בת שכבת זרע ורחץ במים את בְּלְבְּרָנְיְן עַיְן בְּלְיָנְיִלְ בְּלֵינְ בְּלֶרְבּ: וּיקרא טו טו 1. וְכָל דְּנַגְעַ בְּכַל אֲשֶׁר יִהְיָה תַּחְתָּיו יִטְמָא עַד י׳ נמי מטמאה בזיבה דאין זיבה בלא 4. וְכָל הַנּגַע בְּכל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִשְׁמֶא עַד הָעֶרֶב וְהַנּּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֶּס הַנִּדִי יִרביי נדה שחינה חלח לחחר נדות: וחלח קרא. ואשהי דכתיב גבי נדה למה לי:

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה עליונו וכו' ולהכי קאמר דהאי מחמיו במאי מיירי:

בְּגָדִיוֹ וְרָחַץ בַּמַיִם וְטְמֵא

מטמא אלא אוכלין ומשקין עליונו של זב מנלן דכתיב יוכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא מאי תחתיו אילימא

מטמא אדם לטמא בגדים כדקמסיים קרא והנושא אותם יכבס בגדיו וקאי על כל מה דכחיב בענין מעיינותיו ומרכבו ומושבו ועליונו של זב דרשינן הכא מדכתיב והנשא חסר בלא וי"ו קאי ארישא דקרא דמרכב דכתיב ביה יטמא ולא כתיב ביה כבוס בגדים והכי קאמר דהנוגע במרכב הזב יטמא וכן הנושא דהיינו עליונו של זב נתקו הכתוב מטומאה שלאחריו דע"כ והנישא ארישא דקרא קאי ולא אסיפא דהא כתיב אותם וגבי נישא לא שייך אותם אלא אותם קאי אמאי דקרינן נושא והמסורת קאי ארישא דקרא ופריך אימא דנתקו מטומאה חמורה לטמא אדם לטמא בגדים אבל אדם או בגדים ליטמא כמו מרכב ומשני דיטמא טומאה קלה משמע דהנושא סמוך לנוגע במרכב ובגד שנגע במרכב לא מטמא אלא אוכלין ומשקין ומיהו יש ליישב גירסא ראשונה דדריש מתחתיו ואף על גב דקרא איירי במרכב מכל מקום חיבה דתחתיו לא איירי במרכב אלא בתחתיו דאמר בת"כ ומייתי לה בפרק בכל מערבין (עירובין דף כו.) האוכף טמא מושב והתפוס טמא מרכב אלמא מה שתחתיו לא אקרי מרכב אלא מושב ולהכי קאמר (4) דבעי תחתיו במאי מיירי אי במשכב מאשר יגע כו׳ והוה מני למפרך דבמשכב כתיב כבוס בגדים והכא לא כתיב אלא דעדיפא מיניה פריך א״נ מש״ה לא כתיב כבוס בגדים משום דעיקר קרא במרכב כתיב דלא בעי כבוס בגדים ומפרש אלא שהוב תחתיו דהיינו עליונו של זב דלא מטמא אלא אוכלין ומשקין וטומאת ערב דכתיב בקרא משום מרכב דמרכב מטמא אדם או בגדים וגרם שפיר מאי טעמא והנשא כחיב דמתחתיו גרידא לא הוה מוקמינן בעליונו של זב דלא היינו בודים טומאה מלבנו אלא הוה מוקמינן לה במרכב ואי לאו נמי תחתיו מנושא לא הוה מוקמינן ליה לטומאה קלה דאוכלין ומשקין בנשא כיון דכחיב ביה כבוס בגדים וה״א דנתקו לטמא אדם או בגדים קמ״ל תחתיו דאיירי בעליונו של זב ונכתב גבי מרכב דליכא כבוס בגדים וכחיב ביה יטמא דמשמע טומאה קלה ועוד דע"כ גרסינן והנשא כתיב דאי לא דרשינן עליונו של זב אלא מתחתיו היכי פריך אימא נחקו מטומאה חמורה היכא כחיב ביה טומאה חמורה דקאמר נחקו:

הזב וקשה דהאי היסט הוא בראמרינן בשבת בסוף פרק ר"ע דכל טומאות המסיטות טהורות חוץ מזב המסיט ומסיק זב וכל דדמי ליה כגון ע"ז שהסיטה אחרים כגון שכרעה בכף מאזנים והיסט נפקא לן מקרא אחרינא. וי"ל דעליונו של זב כגון בגד מקצתו מונח על ראשו ומקצתו מונח בארץ דמטעם היסט אינו טמא עד שיסיט את כולו כדאמרינן איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו. א"נ שאצבעו של זב תחת הנדבך ואוכלים ומשקין על גביו ואין הזב מסיטן ומטמאין משום עליונו של זב: ו**עליונו** של זב מנא לן. ה"ג רש"י כפירושי דכתיב והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו טמא